

Literaturanmeldelser.

Le Maroc par Victor Piquet, Librairie Armand Colin, Paris 1917. 8°, 464 S.

Værket er delt i tre Dele: Geografi, Historie og Administration. Marokko er lidt mindre end Frankrig. Geologisk set bestaar det af et udstrakt Plateau af Skifer og Granit, dækket med sekundære Afsætninger. Atlaskæden bestaar af Foldebjerge, omgivet af tertiære Afsætninger. Dens Toppe naar over 4000 Meter. Som bekendt har Algerien og Tunisien Middelhavsklima, hvilket kun er Tilfældet i Marokkos nordlige Del, der vender ud mod Middelhavet. Medens de østlige Vinde, Scirocco, der blæser om Sommeren, hæver Temperaturen, faar de vestlige, der indtræder om Vinteren, den til at synke. Der er overordentlig hedt i det Indre. Temperaturen er f. Eks. i Marakesch i August og September ofte 40° C. Paa den sydmarokkanske Kyst falder Regntiden fra medio Oktober til medio April, i det centrale om Cassablanca varer den fra Slutningen af September til Slutningen af Maj, men Tørken tiltager stærkt, eftersom vi gaar ind i det Indre af Landet. Paa Bjerge, der overstiger 1000 Meter, falder der Sne fra November til April.

I Modsætning til Algerien og Tunisien findes i Marokko større Floder, der muliggør Navigation, og der er overhovedet rigeligt Vand. Klimaet har selvfølgelig betydelige lokale Forskelligheder, eftersom vi er paa Sletter, Plateauer eller høje Bjerge, hvilket ogsaa giver Anledning til Forskelligheder i Floraen. Det nordlige er rigt paa Skove, men ogsaa paa Sletterne tæt ved Kysten findes Rester af store Skove, der viser, at disse i Fortiden har haft større Udstrækning end nu.

I de høje Bjerge er Cederen særlig karakteristisk; der findes Eksemplarer, som er 3—400 Aar gamle, ca. 40 Meter høje og 5—6 Meter i Omkres. I det Hele taget er Egen et ret almindeligt Træ i Marokko. Tuja, Gummitræer, Oliven møder man overalt, og Figen, Oranger og Citroner dyrkes i alle Haver. I Bjærgene er Valdnøddetræet meget almindeligt.

Af Kornsorter spiller Hveden en vigtig Rolle, men der dyrkes mere Byg. Endvidere Majs og Durrah, og i den nyere Tid er Havren indført. Køkenerter er faa. Der dyrkes lidt Kartofler, Ærter

og Bønner. Henna er en vigtig Artikel. Vin dyrkes ogsaa, men kun i ringe Maalestok.

Dyrkning af Bomuld og Sukkerrør er i Forfald, men skal kunne genoplives. Til Kvægopdrætning har Marokko store udstrakte Sletter med rigelig Græs, der kunde føde langt mere Kvæg, end nu er Tilfældet. Faar og Geder spiller Hovedrollen, men der findes ogsaa gode Heste og Muler. Industrivarerne bestaar i gode Uldstoffer, Brokade, smukke Guldsmedarbejder, Lædervarer og Vaaben. Eventuelle Mineralrigdomme staar hen i det Uvisse.

Berberacen er den dominerende blandt Befolkningen. Araberne kom her i 705 og gik herfra til Spanien under Føreren Tarik, efter hvem Gibraltar (Djebel Tarik = Tariks Bjærg), har Navn.

Den moderne Periode aabnedes i Marokko den 8. April 1904, da England ved en Traktat gav Frankrig frie Hænder i Marokko, paa samme Tid, som Frankrig gav England frie Hænder i Ægypten. Befolkningstallet ansættes til ca. 4 Millioner, hvoraf ca. 1/2 Million bor i Byer. Marakesch er den største By med ca. 97,000 Indbyggere, hvoraf 80,000 Muselmænd og 17,000 Jøder. Fez har 97,000 Indbyggere, hvoraf 9,000 Jøder. Der findes i Marokko ca. 150,000 Jøder, hvoraf Halvdelen bor i Byerne. Den øvrige Befolkning er Muhammedanere.

Befolkningen i Marokko deles i Berbere, Arabere, Maurere og Jøder, alle forskellige og ofte blandede. Berberne er de oprindelige Indbyggere. Berberne taler og skriver deres eget Sprog, et Sprog der staar i Forbindelse med det semitiske. Araberne stammer fra den muhammedanske Invasion. Maurerne stammer fra en Blanding af Berbere og Syriere, og Jøderne kom til Afrika under forskellige Perioder, især under Titus. Jøderne maa her som i alle muhammedanske Lande betale en særlig Skat, og der holdes strængt Opsyn med dem. I Byerne lever de i deres særlige Kvarter og under fuldstændig Autonomi. Mændene gaar klædt i vid, sort Dragt, bærer Fez og sorte Tøfler. Kvinderne bærer meget farverige Klæder dækket med Guldbroderi, og paa Hovedet et Silketørklæde. De fleste Jøder taler eller forstaar fransk.

Hvad Administrationen angaar, er Franskmændene slaaet ind paa den samme Metode, som an-

vendes i Tunisien, d. v. s., det gamle Sultanat opretholdes, og det gamle Maskineri lader man fungere videre, hvor man finder det nyttigt, samtidig med en effektiv fransk Kontrol i Form af en Résident Général. Sultanen er Konge over hele Riget, men den franske Generalresident er Marokkos Udenrigsminister. Marokko er vel forsynet med Havne, der kan anvendes til Trafikken fra de forskellige Indlandsegne. Franskmandene har især anstrængt sig for at forbedre Byen og Havnen Casablanca. Der skal være bevilget 40 Millioner Francs hertil. Rabat var en vigtig Havn i tidligere Tid, men Sandbarren ved Bu Regret lægger Hindringer for Skibsfarten. Mazagan vil maaske blive det gunstigste Sted for Havneanlæg. Safi kunde blive en god Havn, men en Sandbarre gør den ubrugelig om Vinteren. Mogador er nu en af de bedste Havne, til hvis Forbedring der i 1914 bevilgedes 1.300,000 Francs. Ligeledes kan Agadir blive en god Havn.

Jærnbane vil blive anlagt af Frankrig og Spanien og forene Tanger med Fez. Fra Tanger vil den gaa igennem spansk Territorium over i fransk Marokko og gaa til Mekinez og Fez. En militær Bane skal forbinde Uja med Fez, Mekinez og Taza. Franskmandene har anlagt mange udmærkede Veje, som de jo er bekendte for i Nordafrika. Der er oprettet Post, Telefon og Telegraf, og man er i god Gang med at kortlægge Landet.

Importen til Marokko beløb sig i 1915 til ca.

144 Millioner Francs, og Eksporten til ca. 48 Millioner. De vigtigste Importvarer var Sukker, Bomuldsvare, Korn, Mel, Te og Sten og Eksporten: Uld, Æg, Skind, Mandler og Byg.

Da Franskmandene i 1907 satte Foden paa det, der nu er Fransk Marokko, var der kun ca. 300 Evropæere, der virkede som Købmænd, Administratorer og Arbejdere og levede hovedsagelig i Casablanca. Deres Antal er efter General d'Amades Felttog betydelig forøget. Saaledes havde Casablanca i 1915 31,500 Evropæere, og det samlede Antal Evropæere i hele Protektoratet var den 1. Januar 1914 48,555.

Tanger, der før har været portugisisk, gik over til England i 1622, som havde den i 22 Aar. Nu skal Byen og Omegn have en særlig Styrelse, om hvilken endnu ikke er truffet endelig Aftale.

Tanger har 54,000 Indbyggere, deraf 30,000 Muhammedanere, 3,500 Franskmand, 12,000 Jøder, 7,500 Spaniere, ca. 700 Englændere og nogle Italiener og Tyskere. Det gængse Sprog er Fransk, og der er 3 franske Aviser, Monsieur Piquet spaar Tanger en stor Fremtid baade som Handelsplads og Turistby, naar der er bragt Orden og Ro tilveje.

Her er kun givet nogle faa Uddrag af Bogen, der er meget aktuel og interessant at stifte nærmere Bekendtskab med. Bogen er forsynet med udmærket illustrerende Kort.

Ole Olufsen.

Ny Literatur.

(Indkommet til Det kongelige danske geografiske Selskab.)

Evropa.

Det norske meteorologiske Institut: Aarsberetning 1916—17.

Det norske meteorologiske Institut: Meteorologien i Norge i 50 Aar. 4°, 138 S. med Illustr.

Det danske Meteorolog. Institut: Meddelelser No. 4, Aarboeg 1915, 2. Del og Aarboeg 1916, 1. Del.

Sveriges Geolog. Undersökning: Serie Ca. No. 14, 15, 16 og Årsbok 1915 og 16. Serie Aa. No. 129, 136, 139 og 145.

Asien.

Aus Barclay Raunkiaer. Auf dem Kamelrücken durch das Land der Wahabitzen, von Dr. Walther Schmidt, 8°, 54 S. med Illustr.

Sol over Zion, af Thora Visby-Petersen. 8°, 122 S. med Illustr.

På obanade Stigar (25 År i Ost-Turkestan), Svenska Missionsförbundets Mission i Ost-Turkestan. 8°, 555 S. med talr. Illustr.

Afrika.

Le Maroc (Géographie Histoire), par Victor Piquet, 8°, 464 S. med 4 Kort.

Amerika.

Bureau of American Ethnology: Annual Report 1909—10.

Illinois State Geological Survey: Bull. No. 20, 26 og 27, 33, 17, 18, 35. Extract fr. Bull. 36.

Illinois Coal Mining Investigations; Bull. No. 15, 3. U. S. Geolog. Survey: Water Supp. Paper No. 383 og 395. Bull. No. 623, 631, 650.

Jowa Geolog. Survey: Annual Report No. 25.

Prof. Paper. 98 P.